EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 15.6.2022
COM(2022) 279 final

KOMISJONI ARUANNE,

millega kinnitatakse olukorra olulist muutumist kuumutatavate tubakatoodete puhul vastavalt direktiivile 2014/40/EL

1. Sissejuhatus

Direktiivi 2014/40/EL[1] (edaspidi „direktiiv“) artikli 2 punktis 28 on mõiste „olukorra oluline muutumine“ määratletud kui müügimahtude suurenemine tootekategooriati vähemalt 10 % vähemalt viies liikmesriigis, võttes aluseks direktiivi artikli 5 lõike 6 kohaselt edastatud andmed, või leviku suurenemine vähemalt viis protsendipunkti vähemalt viies liikmesriigis alla 25-aastaste tarbijate seas Eurobaromeetri 2012. aasta mais avaldatud eriuuringu nr 385 või samaväärsete leviku-uuringute põhjal. Sama sätte kohaselt ei käsitata olukorda oluliselt muutununa, kui müügimaht tootekategooriati jaemüügi tasandil ei ületa 2,5 % tubakatoodete müügi kogumahust liidu tasandil. Direktiivi artikli 7 lõike 12 ja artikli 11 lõike 6 kohaselt peab komisjon aruandes kinnitama olukorra olulist muutumist konkreetse tootekategooria puhul.

Aruandes esitatakse teave kuumutatavate tubakatoodetega seotud olukorra olulise muutumise hindamise seisukohast asjakohaste turusuundumuste kohta. Kuumutatavad tubakatooted on uudsed tubakatooted, mida kuumutatakse, et eralduks nikotiin ja muud kemikaalid, mida kasutaja(d) seejärel sisse hingab (hingavad), ja mis on sõltuvalt oma omadustest suitsuvabad tubakatooted direktiivi artikli 2 punkti 5 tähenduses või suitsetatavad tubakatooted direktiivi artikli 2 punkti 9 tähenduses. Selles aruandes esitatud analüüs põhineb direktiivi artikli 5 lõike 6 kohaselt ELi ühisportaali (edaspidi „EU-CEG“) kaudu edastatud andmetel, direktiivi artikli 15 alusel loodud ELi tubakatoodete jälgitavussüsteemist kogutud andmetel ja andmestul „Euromonitor International Passport Tobacco 2021“. Viimane on kaubanduslik andmestu, mille komisjon omandas Euromonitor Internationalilt. See Euromonitori andmestu ei sisalda andmeid Luksemburgi, Malta ja Küprose kohta (kelle elanikkond moodustab vähem kui 0,5 % ELi elanikkonnast). Sellegipoolest kasutati seda ELi 27 liikmesriigi müügi representatiivse näitajana.

2. Olukorra olulise muutumise analüüs kuumutatavate tubakatoodete puhul

2.1. Olukorra olulise muutumise esimene tingimus:

Olukorra olulise muutumise esimese tingimuse täitmiseks tuleb tuvastada üks kahest järgmisest asjaolust.

2.1.1. Leviku suurenemine vähemalt viis protsendipunkti vähemalt viies liikmesriigis alla 25-aastaste tarbijate seas

Eurobaromeetri eriuuringu nr 506[2] käigus ei tuvastatud kuumutatavate tubakatoodete leviku suurenemist vähemalt viis protsendipunkti vähemalt viies liikmesriigis alla 25-aastaste tarbijate seas.

2.1.2. Asjaomaste toodete müügimahtude suurenemine vähemalt 10 % vähemalt viies liikmesriigis

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/40/EL tubaka- ja seonduvate toodete tootmist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/37/EÜ (ELT L 127, 29.4.2014, lk 1).

[2] Eurooplaste hoiakud tubaka ja elektrooniliste sigarettide suhtes – veebruar 2021 – Eurobaromeetri uuring (europa.eu)

EU-CEG andmetel põhinevas tabelis 1 on esitatud kuumutatavate tubakatoodete müügimahtude suurenemine jaemüügi tasandil ajavahemikus 2018–2020 liikmesriikides, kus selline kasv oli suurem kui 10 %.

Tabel 1. Kuumutatavate tubakatoodete müügimahud miljonites tubakapulkades (2018–2020)

Liikmesriik	2018 müügimaht	2019 müügimaht	2020 müügimaht	2019–2018 protsentuaalne suurenemine	2020–2019 protsentuaalne suurenemine	2020–2018 protsentuaalne suurenemine
Küpros	44,590	96,660	147,260	117 %	52 %	230 %
Tšehhi Vabariik	0,859	1 284,094	1 744,4	Üle 999 %	39 %	Üle 999 %
Prantsusmaa	36,796	78,215	186,009	113 %	138 %	406 %
Kreeka	0,007	1 159,804	1 443,958	Üle 999 %	25 %	Üle 999 %
Horvaatia	0,003	219,072	289,592	Üle 999 %	32 %	Üle 999 %
Itaalia	0,042	3 571,016	5 819,033	Üle 999 %	63 %	Üle 999 %
Madalmaad	28,262	43,120	71,618	53 %	66 %	153 %
Poola	0,010	1 206,171	2 466,150	Üle 999 %	104 %	Üle 999 %
Portugal	338,022	637,649	944,977	89 %	48 %	180 %
Rumeenia	486,239	671,053	837,587	38 %	25 %	72 %
EL 27	**934,854**	**12 332,655**	**19 716,820**	**1 219 %**	**60 %**	**2 009 %**

Allikas: EU-CEG andmed

Seega kinnitavad eespool esitatud andmed, et kuumutatavate tubakatoodete müügimahud jaemüügi tasandil suurenesid kindlaksmääratud ajavahemikus (2018–2020) rohkem kui 10 % rohkem kui viies liikmesriigis.

Seega on kuumutatavate tubakatoodete puhul täidetud olukorra olulise muutumise esimene tingimus.

2.2. Olukorra olulise muutumise teine tingimus: asjaomaste toodete müügimaht jaemüügi tasandil ületab 2,5 % tubakatoodete müügi kogumahust liidu tasandil

Kuumutatavate tubakatoodete turuosa arvutamiseks jaemüügi tasandil jagati nende aastane müügimaht kõigi tubakatoodete müügi kogumahuga liidu tasandil. Sellise arvutuse usaldusväärsuse tagamiseks uuriti alternatiivseid andmeallikaid.

2.2.1. Kuumutatavate tubakatoodete müügimahud jaemüügi tasandil

Tabelis 2 on esitatud kuumutatavate tubakatoodete müügimahud ELi 27 liikmesriigis 2020. aastal, mis on saadud kahest erinevast, teineteisest sõltumatust andmeallikast.

Tabel 2. Kuumutatavate tubakatoodete müügimahud ELi 27 liikmesriigis miljonites tubakapulkades (2020)

Andmeallikas	Müügimaht 2020
EU-CEG	19 717
Euromonitor	20 766

Nagu tabelist nähtub, on Euromonitori teatatud müügimaht veidi suurem kui EU-CEG müügimaht. Kooskõlas käesoleva aruande puhul valitud konservatiivse lähenemisviisiga kasutati kuumutatavate tubakatoodete turuosa arvutamisel lugejana väikseimat müügimahtu (st EU-CEG müügimahtu). Lugeja väljendab nende toodete aastast turumahtu 2020. aastal, mida tuleb võrrelda 2020. aastal ELi 27 liikmesriigis müüdud tubakatoodete kogumahuga jaemüügi tasandil.

2.2.2. Tubakatoodete müügi kogumaht liidu tasandil

Tabel 3 põhineb Euromonitori andmetel. Selles on esitatud tubakatoodete kogumüük, sealhulgas sigarettide, sigarite, sigarillode, isevalmistatavate sigarettide tubaka, piibu- ja närimistubaka ning kuumutatavate tubakatoodete kogumüük 2020. aastal.

Tabel 3. Tubakatoodete müügi kogumaht (2020. aastal)

Sigaretid (miljonit tubakapulka)	**Sigarid (miljonit ühikut)**	**Sigarillod (miljonit ühikut)**	**Isevalmistatavate sigarettide tubakas (miljonit tubakapulka)***	**Piibu- ja närimistubakas** (kohandatud)**	**Kuumutatavad tubakatooted (miljonit tubakapulka)**	**Tubakatoodete kogumüük (miljonit ekvivalentpulka)**
408 279	1 006	8 459	108 059	3 908	20 766	550 478

* Euromonitori aruanne: isevalmistatavate sigarettide tubakas kaalub 75 641 tonni. Analüüsis arvutatakse ekvivalent isevalmistatavate sigarettide tubaka pulkades, lähtudes sellest, et üks tubakapulk kaalub 0,7 grammi.
** Kuna piibu- ja närimistubaka müügimahtu ei saa standardselt kvantifitseerida tubakapulkades, kohandatakse analüüsis tubakatoodete müügi kogumahtu, lisades sellele vastava osa ELi 27 liikmesriigi asjaomaste toodete turuväärtusest, mis oli 2020. aastal 0,71 % (võrdudes seega 550 478 × 0,71 % = 3 908 miljoni ekvivalentpulgaga).
Allikas: Euromonitor International Passport Tobacco 2021

Alates 2019. aasta maist võimaldab ELi tubakatoodete jälgitavussüsteem liikmesriikidel jälgida sigarettide ja isevalmistatavate sigarettide tubaka turuvooge. Tabelis 4 on esitatud sigarettide ja isevalmistatavate sigarettide tubaka 2020. aasta müügimahud, mis on arvutatud tubakatoodete jälgitavussüsteemi andmete põhjal, võttes arvesse kahte alternatiivset lähenemisviisi, mis mõlemad hõlmavad veidi erinevat ajavahemikku, kajastades aega, mis on vajalik toodete edasiliikumiseks turustusahelas. Kuna andmed registreeritakse tootja tasandil, eeldatakse, et toode jõuab jaemüüki ühekuuse viivitusega (ajaliselt kohandatud tootmisandmed).

Kuna jälgitavusandmebaas ei sisalda pakendi suuruse andmeid, võrreldi analüüsis jälgitavusandmeid EU-CEG andmebaasiga, kasutades toote kordumatut tunnuskoodi (TP-ID), et teha kindlaks EU-CEG aruandes iga tubakatoote tunnuskoodi puhul deklareeritud sigarettide arv tarbijapakendi kohta.

Tabel 4. Sigarettide ja isevalmistatavate sigarettide tubaka toodang 2020. aastal[3]

Sigaretid		**Isevalmistatavate sigarettide tubakas**	
Ajaliselt kohandatud tootmisandmed (miljonit tubakapulka)	**Ajaliselt kohandamata tootmisandmed** (miljonit tubakapulka)	**Ajaliselt kohandatud tootmisandmed** (miljonit ekvivalentpulka)	**Ajaliselt kohandamata tootmisandmed** (miljonit ekvivalentpulka)
436 123	434 164	121 239	122 341

Ajaliselt kohandatud tootmisandmed viitavad ajavahemikule detsember 2019 – november 2020.
Ajaliselt kohandamata tootmisandmed viitavad ajavahemikule jaanuar 2020 – detsember 2020.
Allikas: ELi tubakatoodete jälgitavussüsteem

Valitud konservatiivse arvutuskäigu puhul võetakse aruandes arvesse vastavate kategooriate (st sigarettide ajaliselt kohandatud tootmisandmed ja isevalmistatavate sigarettide tubaka ajaliselt kohandamata tootmisandmed) kahest väärtusest suuremat.

Kuna direktiiviga lükatakse muu kategooria tubakatoodete jälgimine edasi kuni 2024. aastani, on tabelisse 5 koondatud tubakatoodete jälgitavussüsteemi andmed sigarettide ja isevalmistatavate sigarettide tubaka kohta ning Euromonitori andmed muu kategooria tubakatoodete kohta.

Tabel 5. Tubakatoodete kogumüük (2020. aastal)

Tubakatoodete jälgitavussüsteemi andmed		**Euromonitori andmed**			**Kohandamine**	**Tubakatoodete jälgitavussüsteem + Euromonitori andmed**
Sigaretid (miljonit ühikut)	**Isevalmistatavate sigarettide tubakas** (1 kordumatu tunnuskood = 50 grammi) (miljonit ekvivalentpulka)	**Sigarid** (miljonit ühikut)	**Sigarillod** (miljonit ühikut)	**Kuumutatavad tubakatooted** (miljonit tubakapulka)	**Piibu- ja närimistubakas*** (kohandatud)	**Kõik tubakatooted** (miljonit ekvivalentpulka)
436 123	122 341	1 006	8 459	20 766	4 210	**592 904**

** Kuna piibu- ja närimistubaka müügimahtu ei saa kvantifitseerida tubakapulkades, kohandatakse analüüsis tubakatoodete müügi kogumahtu, lisades sellele vastava osa ELi 27 liikmesriigi asjaomaste toodete turuväärtusest, mis on 2020. aastal 0,71 % (võrdudes seega 592 904 × 0,71 % = 4 210 miljoni ekvivalentpulgaga).
Allikas: ELi tubakatoodete jälgitavussüsteem, Euromonitor International Passport Tobacco 2021

[3] Isevalmistatavate sigarettide tubaka müügimahu kindlakstegemisel lähtuti sellest, et tubakatoodete jälgitavussüsteemis registreeritud isevalmistatavate sigarettide tubaka pakend sisaldab 50 grammi tubakat, mis vastab umbes 71 tubakapulgale (eeldades, et iga tubakapulk sisaldab 0,7 grammi tubakat).

Selleks et arvutada ELi tubakatoodete kogumüügi täpne osakaal, mis vastab kuumutatavate tubakatoodete müügimahule jaemüügi tasandil, kasutati analüüsis nimetajana suurimat müügimahtu (st tubakatoodete jälgitavussüsteemi ja Euromonitori müügimahu andmete kombinatsiooni).

2.2.3. Kuumutatavate tubakatoodete müügimahud jaemüügi tasandil võrreldes tubakatoodete kogumüügiga liidu tasandil

Nagu eespool selgitatud, kasutati selleks, et arvutada ELi tubakatoodete kogumüügi täpne osakaal, mis vastab kuumutatavate tubakatoodete müügimahule jaemüügi tasandil, väikseimat lugejat: EU-CEG müügimahtu (st 19 717 miljonit tubakapulka) koos suurima nimetajaga vastavalt tubakatoodete jälgitavussüsteemi ja Euromonitori müügimahule (st 592 904 miljonit ekvivalentpulka).

Selline konservatiivne meetod näitas, et kuumutatavate tubakatoodete müügimaht jaemüügi tasandil vastas **3,33 %-le** tubakatoodete kogumüügist liidu tasandil 2020. aastal.

Kuna see väärtus ületab 2,5 % suurust piirmäära, oli kuumutatavate tubakatoodete puhul täidetud ka olukorra olulise muutumise teine tingimus.

2.2.4. Kuumutatavate tubakatoodete müügiväärtus jaemüügi tasandil võrreldes tubakatoodete kogumüügiga liidu tasandil

Müügiväärtuse analüüs on alternatiivne võimalus teha kindlaks kuumutatavate tubakatoodete turuosa 2020. aastal ja võimaldab arvesse võtta ülejäänud väiksemamahuliste kategooriate tubakatooteid, mida ei saa mõõta pulkades: piibu- ja närimistubakas (mille andmeid kasutatakse peamise müügimahu analüüsi kohandamiseks).

Järgmises tabelis on esitatud iga tootekategooria müügi koguväärtus ELi 27 liikmesriigi kohta miljardites eurodes.

Tabel 6. Iga tootekategooria müügiväärtus (2020. aastal)

Tootekategooriad	**Jaemüügi väärtus miljardit eurot**	**Turuosa Protsent liidu tasandi kogumüügist**
Sigaretid	109,88	81,38 %
Sigarillod	2,33	1,73 %
Sigarid	2,05	1,52 %
Peeneks lõigatud tubakas (isevalmistatavate sigarettide tubakas)	15,06	11,15 %
Piibutubakas	0,93	0,69 %
Närimistubakas	0,02	0,02 %
Kuumutatav tubakas	4,74	**3,51 %**
Kõik tubakatooted	135,01	100,00 %

Allikas: Euromonitor International Passport Tobacco 2021

Need andmed näitavad, et kuumutatavate tubakatoodete müügiväärtus jaemüügi tasandil vastab **3,51 %-le** tubakatoodete kogumüügist liidu tasandil 2020. aastal. See kinnitab veelgi müügimahul põhineva põhianalüüsi tulemuste õigsust.

3. Kokkuvõte

Võttes arvesse, et kuumutatavate tubakatoodete müügimahud

- on suurenenud vähemalt 10 % vähemalt viies liikmesriigis ja
- kuumutatavate tubakatoodete müügimaht jaemüügi tasandil ületab 2,5 % tubakatoodete müügi kogumahust liidu tasandil,

kinnitab käesolev aruanne olukorra olulist muutumist kuumutatavate tubakatoodete puhul.